

CENTRUL ROMÂN
DE POLITICI EUROPENE

CRPE

DEBATING EUROPE, PROVIDING EXPERTISE

Bulgaria: corupție, pandemie și alegeri. Care sunt șansele formării unui guvern?

Autor: Răzvan Petri

Noiembrie 2021

Executiv

Bulgarii ies la vot duminică pentru a treia oară în acest an, după ce primele două parlamente convocate după alegerile din 4 aprilie și 11 iulie nu au reușit să coaguleze o majoritate stabilă. Tot duminică au loc și alegerile prezidențiale în care participă și președintele în exercițiu Rumen Radev. Acesta este apropiat de opoziția socialistă, un critic al fostului premier Borisov, dar și susținător al mișcărilor de stradă din 2020. Ultimele [sondaje](#) au arătat că are cele mai multe șanse de a obține un nou mandat. Contracandidatul său este Anastas Gerdjikov, rector al Universității din Sofia, susținut de GERB.

Criza peste criză. În 2020, guvernul Borisov a avut o abordare populistă asupra crizei provocate de pandemie. Guvernul său a alternat între măsuri restrictive și relaxări cu scopuri electorale orientate inclusiv către sectorul turistic - sectorul cel mai profitabil pentru Bulgaria. După alegeri, lipsa unui executiv cu puteri pline și campania electorală continuă au afectat atât campania de vaccinare, cât și capacitatea guvernului de a implementa restricții. Din această cauză, Bulgaria are cea mai mică rată de vaccinare din UE și se confruntă cu un al patrulea val de coronavirus, mai violent decât primele trei. În plus, guvernul a trimis doar în octombrie planul său de Redresare și Reziliență către Comisia Europeană, deoarece guvernele interimare s-au confruntat cu critici din partea mediului de afaceri. De aceea, Bulgaria nu va putea să acceseze, pentru o perioadă, fondurile europene necesare revitalizării economiei, iar reformele care ar fi fost cuprinse în proiect vor fi amânate.

Speranță renăscută. Sondajele arată că și acest legislativ va fi la fel de fragmentat, însă surpriza ar putea ține de performanța noului partid „Continuăm Schimbarea” condus de doi foști miniștri din guvernul interimar, Kiril Petkov și Assen Vassilev numit și tandemul Harvard, care au câștigat notorietate prin dezvăluirea faptelor ilegale comise de guvernele GERB. Partidul a apărut ca reacție la eșecul noilor partide de a se contura ca o reală alternativă la vechea clasă politică. Între timp, Partidul showmanului Slavi Trifonov - ITN - a scăzut în sondaje pe fondul apariției pe scena politică a celor doi foști colegi de la Harvard.

Voter's fatigue. Din aprilie până în iulie prezența la urne [a scăzut](#) cu 8% (de la 49.1% la 41%) pe fondul dezamăgirii alegătorilor față de partidele politice. Crizele suprapuse și incapacitatea sau chiar dorința partidelor de a nu ajunge la un compromis au dus la indiferență sau chiar dezgust vizavi de clasa politică, iar acest lucru ar putea duce la un protest al alegătorilor care va lua forma absenteismului. Dacă prezența la urne se păstrează la același nivel sau scade raportat la ultimele alegeri, nu sunt mari șansele ca Bulgaria să fie guvernată de un executiv cu puteri pline în acest an. O prezență ridicată, însă, ar avantaja noile partide, în special “Continuăm Schimbarea”

Așa cum v-am obișnuit, în ajunul alegerilor din Bulgaria, CRPE vine cu o scurtă prezentare și analiză a principalelor forțe politice și evenimente care pot influența situația. În final, examinăm șansele fiecărui partid de a câștiga alegerile parlamentare și care sunt alianțele cele mai probabile care vor susține un posibil nou guvern cu puteri depline.

I. Context, partide politice și candidați

În ultimul deceniu s-a menținut o relativă stabilitate electorală, GERB dominând scena politică bulgară [din 2009](#) datorită liderului său Boiko Borisov. În timp ce acasă construia un sistem clientelar, persecutând adversarii și recompensând aliații cu poziții strategic plasate în stat, în Europa s-a poziționat ca fiind un apărător al liberalismului, drepturilor omului și al democrației. Borisov nu este fascist, antisemit sau xenofob, iar spre deosebire de alți lideri din regiune, el nu are o problemă cu comunitatea LGBTQ, deci era considerat de către liderii occidentali, “sigur” pentru democrație. Și-a creat imaginea de apropiat al Angelei Merkel și a altor lider europeni și nu a ezitat să se laude cu aceste relații speciale. Boiko Borisov a reușit astfel să evite criticile și măsurile punitive cu care se confruntă Ungaria și Polonia.

Totuși, în ultimele două rînduri de alegeri s-a remarcat o serie de schimbări pe scena politică, în Parlament intrînd mai multe partide noi, anti-sistem care au candidat pe platforme anti-corupție și au beneficiat de pe urma valului de nemulțumire față guvernarea GERB. Nu este greu de văzut de ce bulgarii s-au săturat de Borisov. Epoca GERB a lăsat în urmă o grea moștenire care este vizibilă și în măsurătorile internaționale. Bulgaria este una dintre cele mai corupte țări din Uniunea Europeană, avînd un indice al percepției corupției de 44, aflîndu-se pe [locul 69](#) în lume (și pe ultimul loc în UE).

Nemulțumirea față de nivelul corupției din această țară a devenit foarte vizibilă în 2020 când guvernul bulgar s-a confruntat cu [proteste masive](#), la nivel național. În 2021, într-un episod hollywoodian, au apărut în presă imagini cu Boiko Borisov cu un pistol pe o noptieră și mai multe teancuri de bancnote de 500 de euro și lingouri de aur într-un sertar deschis. Borisov a recunoscut că deține un pistol, dar susține că o parte din imagine este trucată și îl acuză pe rivalul său, Președintele Radev, că l-ar fi spionat cu drone. Dezvăluirile au readus în centrul dezbaterii electorale corupția endemică din Bulgaria.

De asemenea, Bulgaria nu stă foarte bine nici la capitolul democrație, înregistrînd [o scădere](#) a indicilor democrației liberale începînd cu anul 2009, anul în care GERB ajunge la putere, de la 0,61 la 0,41. **Așadar, pentru a putea înțelege mai bine criza politică din Bulgaria, vă reamintim care sunt principalele forțe politice și trecem în revistă partidele noi apărute pe scena politică.**

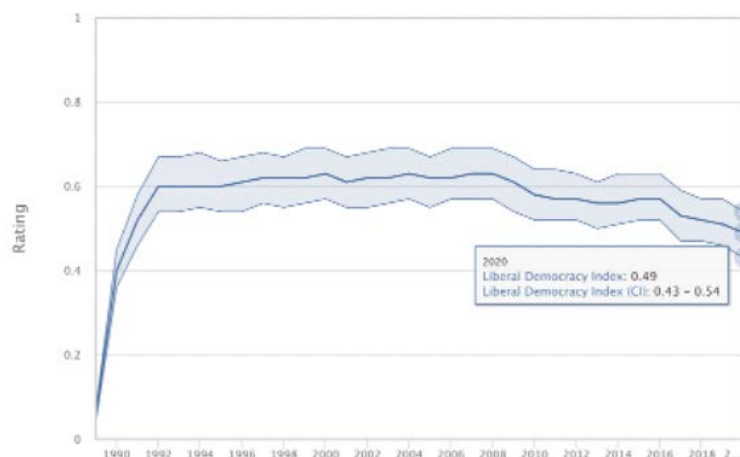

Figura 1 - Evoluția indicelui democrației liberale în Bulgaria (1989-2020). (Vdem, 2021)

GERB este partidul fostului prim-ministru Boiko Borisov. A dominat politica bulgară mai bine de un deceniu, de la alegerile parlamentare din 2009. GERB este un partid pro-european, membru al Partidului Popular European, iar Boiko Borisov și-a construit, de multe ori într-un mod stângaci și amuzant, imaginea de apropiat al liderilor europeni și occidentali.

Chiar dacă de multe ori imaginile în care se îmbrățișează cu aceștia au provocat râsete în rândul publicului, aceasta este imaginea vândută la Sofia: Boiko Borisov este un pro-european și pro-american și are o relație personală cu aceștia, iar parcursul european al Bulgariei depinde de asta. Totuși, Borisov nu și-a ascuns niciodată „prietenia” nici cu dictatorul turc, Erdogan, explicând că în timpul crizei refugiaților, doar prietenia sa cu acesta nu a lăsat Bulgaria să devină o rută a refugiaților către Vest.

GERB este însă, în același timp, un partid care pentru protestatarii de la Sofia reprezintă simbolul corupției și al rețelelor oligarhice. A fost principalul partid vizat de protestele din vara anului 2020, însă a reușit să rămână la putere oferind concesii minime mișcării de protest.

BSP – Partidul Socialist Bulgar a fost influent în primii 15-20 de ani după căderea comunismului, fiind detronat de GERB în 2009. De atunci, BSP nu a mai reușit să câștige alegerile din Bulgaria și a devenit unul dintre principalele partide de opoziție. Cu un discurs mai degrabă retrograd, derapaje anti-europene și flirturi constante cu Rusia, BSP-ul a pierdut multe voturi în ultimele alegeri. Socialiștii s-au opus vehement semnării de către Sofia a Convenției de la Istanbul privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. Korneliya Ninova, lidera BSP, declara recent că arestarea lui Alexei Navalny este o problemă internă a Rusiei și nu are legătură cu drepturile omului. Chiar dacă este considerat a fi apropiat de Rusia, este unul dintre partidele care ar fi dispuse să formeze o coaliție cu noul partid “Continuăm Schimbarea”.

DPS – Partidul minorității turce din Bulgaria și singurul care este dispus să negocieze cu GERB. Face parte din categoria partidelor mainstream din Parlament. De orientare liberală, pro-european, care a susținut majoritatea reformelor de la Sofia, rămâne însă un partid controversat, dominat de rețele de corupție. Delyan Peevski, oligarh și mogul media considerat liderul de facto al partidului, nu s-a mai regăsit pe lista înaintată de către DPS, însă rămâne o persoană extrem de influentă.

Există un astfel de popor (ITN), partidul showman-ului Slavi Trifonov, proclamat pro-european, este un „One-man party”, partid populist și antisistem, dar popular în rândul tinerilor dezamăgiți de clasa politică de la Sofia și în diaspora bulgară. Are trăsături comune cu AUR, partidul populist din România, dar fără componenta pro-biserică. Liderul partidului, Slavi Trifonov, a denunțat întreaga clasă politică de la Sofia ca fiind coruptă, nu a participat la dezbateri și a comunicat aproape exclusiv prin intermediul canalului propriu de televiziune și social media.

Carismatic, bun comunicator, preferă dialogul direct, fără intermediari, cu potențialii votanți, pe care îi apelează mereu folosind prenumele acestora. Slavi Trifonov s-a declarat un adept al democrației directe, a utilizării referendumurilor, a votului online și a denunțat inutilitatea Parlamentului. A fost probabil singurul competitor din Bulgaria care a beneficiat din plin de comunicarea online și rețelele social media. Comunicând direct cu electoratul său, Slavi a reușit să ocolească în același timp întrebările jurnaliștilor ce l-ar fi poziționat mai clar din punct de vedere ideologic. Totuși, retorica sa antisistem combină mesaje liberale cu elemente tradiționale.

Ridicați-vă! (ISMV) (Stand up, Mafia get out), coaliție formată în jurul Mayei Manolova, fostă membră a Partidului Socialist și Ombudswoman a Bulgariei, respectiv „Poisonous Trio”, trioul controversat

ce a susținut și organizat protestele din vară. A adunat în principal votanții dezamăgiți de Partidul Socialist.

DB (Bulgaria Democratică) – unul dintre partidele “protest”, beneficiare ale protestelor de stradă din 2020 care au slăbit guvernul condus de Borisov. Este o coaliție pro-europeană, pro-reforme și care a militat deseori pentru o mișcare anticorupție similară cu cea condusă de Laura Codruța Koveși la București. Cea din urmă a și devenit unul dintre simbolurile partidului. Înregistrând rezultate excelente în capitala Sofia, coaliția condusă de Hristo Ivanov și Atanas Atanasov, este formată din 3 partide politice „Da, Bulgaria”, Democrații pentru o Bulgarie puternică și Verzii. Hristo Ivanov, cel mai vizibil membru al coaliției, a fost Ministru al Justiției în al doilea cabinet Borisov de unde a demisionat în Decembrie 2015. A format ulterior partidul „Da, Bulgaria” în 2017 cu o puternică agendă anticorupție.

Continuăm Schimbarea – Noua stea a politicii din Bulgaria. Partidul a fost [înființat](#) la finalul lunii septembrie 2021 de către Kiril Petkov și Assen Vassilev, foști miniștri ai economiei respectiv finanțelor, în guvernul interimar. Cei doi absolvenți ai Harvard University au adunat notorietate pe baza dezvăluirilor legate de faptele ilegale comise de guvernele GERB. Partidul lor se adresează celor nemulțumiți de vechea clasă politică, corupția endemică, dar și de prestația partidelor protest. Mișcarea lor este una de [centru](#), pro-reforme, anti-corupție și liberală. Cei doi lideri ai “Continuăm Schimbarea” susțin că vor face politici de “stânga” cu instrumente de “dreapta”. În ceea ce privește economia, energia, mediul de afaceri și turismul, abordarea lor este, într-adevăr una de dreapta, dar când vine vorba de politicile sociale (educația, sănătatea) ei înclină spre stânga.

Cei doi ar putea să adune destule voturi pentru a putea sparge blocajul din Parlament, urcând rapid în sondaje în doar două luni. De la înființare și până în această săptămână au reușit să ajungă pe locul 2 în opțiunile electoratului. Ceea ce este și mai impresionant este faptul că partidul nu are structuri foarte dezvoltate în teritoriu și se bazează doar pe popularitatea celor doi lideri. “Continuăm Schimbarea” sunt susținuți inclusiv de Președintele Rumen Radev care îndemnat lumea să îi voteze.

Pentru primul tur al alegerilor prezidențiale tabloul de candidați nu este atât de divers și mult mai confortabil de urmărit. Principalii candidați sunt Rumen Radev și Anastas Gerdjikov, independenți susținuți de BSP, respectiv GERB.

Rumen Radev – Actualul președinte al Bulgariei, ales în 2016 cu susținerea Partidului Socialist (BSP). Până în 2016 a fost membru al forțelor aeriene bulgare și a ajuns la gradul de general-maior. În aceste alegeri, la fel ca în 2016, este susținut de socialiștii de la BSP. El are prima șansă în acest moment, fiind aproape de o victorie încă din primul tur de scrutin. Este rivalul fostului premier Borisov și a susținut protestele din 2020, fiind, în același timp, un simpatizant al Kremlinului (pe modelul partidului care îl susține în alegeri), cerând ridicarea sancțiunilor UE impuse Rusiei. În 2020, mai mulți consilieri ai Președintelui au fost arestați pentru fapte de corupție. Cu toate acestea, Radev este și un susținător declarat al noului partid “Continuăm Schimbarea”, care candidează pe o platformă anti-corupție, afirmând că el ar vota pentru noua mișcare.

Anastas Gerdjikov – Principalul contracandidat al președintelui în exercițiu. Candidează ca independent, dar se bucură de susținerea GERB. Este profesor universitar și rector al Universității din Sofia. Poziția sa față de mai multe subiecte cheie nu este știută, el refuzând să comenteze pe multe subiecte de actualitate precum scandalurile de corupție care privesc GERB sau protestele din 2020. În 2017, o [anchetă](#) a unui site bulgăresc de investigații a adus la lumină mai multe iregularități privind cheltuielile Universității. Gerdjikov a fost acuzat că a primit sume de bani pe care nu le poate

explica. Oponentul lui Radev este cunoscut în cercurile intelectuale din Sofia, dar nu este deloc popular în mediul rural și în alte părți ale țării, iar asocierea cu GERB a fost privită de mulți cu scepticism.

II. Cum s-a ajuns la alegeri anticipate 2.0?

Alegerile din aprilie

În luna aprilie au avut loc alegerile parlamentare la termen, dar numărarea voturilor a rezultat într-un Parlament fragmentat. GERB și BSP sunt marile pierzătoare ale acestui scrutin. Pentru prima oară după 2009, apar noi partide care sunt în poziția de a amenința dominația partidelor mainstream. Populiștii de la ITN ajung a doua forță din Parlament, iar din 6 partide, 3 sunt anti-sistem.

Partid	Lider	Voturi (%)	Locuri în Parlament	+/- locuri raportat la anul 2017
GERB-SDS	Boiko Borisov	25.80	75	-20
ITN	Slavi Trifonov	17.40	51	-
BPS	Korneliya Ninova	14.79	43	-37
DPS	Mustafa Karadayi	10.36	30	+4
DB	Atanas Atanasov Hristo Ivanov	9.31	27	+27
ISMV	Maya Manolova	4.65	14	-

Figura 2 - Rezultatele alegerilor parlamentare din Bulgaria - 4 aprilie 2021. Sursa: Comisia Electorală Centrală

Chiar dacă GERB a obținut cel mai mare scor, alegerile din 4 aprilie marchează, de fapt, diminuarea influenței politice a fostului premier Borisov. După 12 ani în care a guvernat Bulgaria, GERB nu poate să formeze un guvern. Simultan, ITN devine al doilea partid din Parlament, iar alături de el intră încă două partide protest, DB și ISMV. Toate trei resping ideea formării unei coaliții cu GERB. Astfel, GERB se găsește în situația în care nu are nici numărul necesar de parlamentari pentru investirea unui guvern, dar nici sprijinul unei coaliții.

După ce primește mandatul de la GERB înapoi, Președintele Radev, obligat de prevederile constituționale, oferă mandatul partidului aflat pe locul doi, ITN, condus de showman-ul Slavi Trifonov. Mandatul este întors în foarte scurt timp la Președinte, Trifonov susținând că rezultatul oricărei negocieri ar fi inacceptabil pentru partidul pe care îl conduce. În final, Președintele acordă socialistilor aflați pe locul trei o șansă, dar nici aceștia nu reușesc să coaguleze o majoritate care să le permită să investească un guvern. În urma eșecurilor repetate de a forma o majoritate, Președintele dizolvă Adunarea și convoacă alegeri anticipate pentru data de 11 iulie.

La CRPE am scris despre alegerile din aprilie în raportul [Populismul mai trage un loz câștigător în Est. Cum arată rezultatul alegerilor parlamentare din Bulgaria.](#)

Alegerile din iulie

Situația după alegerile din 11 iulie nu diferă cu mult față de cea din luna aprilie. Nu există nici acum un câștigător clar, iar Parlamentul este la fel de fragmentat. Totuși, scorul obținut de ITN, care a candidat în tot acest timp pe o platformă anti-corupecție, este semnificativ mai mare decât cel din aprilie, partidul lui Trifonov obținând locul întâi la o diferență foarte mică față de GERB pe fondul scandalului de corupție care l-a avut în centrul său pe fostul premier GERB, Boiko Borisov.

Partid	Lider	Voturi (%)	Locuri în Parlament	+/- locuri raportat la anul 2017
ITN	Slavi Trifonov	23.78	65	+14
GERB-SDS	Boiko Borisov	23.21	63	-12
BPS	Korneliya Ninova	13.22	36	-7
DB	Atanas Atanasov Hristo Ivanov	12.48	34	+7
DPS	Mustafa Karadayi	10.57	29	+2
ISMV	Maya Manolova	4.95	13	-1

Figura 3 - Rezultatele alegerilor parlamentare din Bulgaria - 11 iulie 2021. Sursa: Comisia Electorală Centrală

Președintele, și de această dată obligat de prevederile constituționale, a acordat mandatul ITN care a început negocieri cu cele două partide protest (DB și ISMV). Cu toate că cele trei partide au un numitor comun – lupta anti-sistem și împotriva corupției – nu au reușit să ajungă la un compromis. DB și ISMV susțin că ITN a încercat să se impună în negocieri și să dicteze numele viitorilor miniștri, în timp ce propunerile venite dinspre posibii parteneri au fost etichetate ca fiind inacceptabile de către liderii ITN. În final, DB și ISMV resping pretențiile ITN și se retrag din negocieri, ITN declarând că a fost “trădat” de celelalte două partide anti-sistem.

În continuare, președintele acordă, succesiv, mandatul partidelor de pe locul doi și trei, GERB respectiv BSP, care, în lipsa unor schimbări de poziție ale partidelor protest, eșuează în încercările lor de a coagula o majoritate. Aflat, pentru a doua oară, în fața imposibilității formării unui guvern, Președintele dizolvă Parlamentul și convoacă al treilea rând de alegeri anticipate pentru data de 14 noiembrie, în aceeași zi în care au loc și alegerile prezidențiale. În continuare, vom analiza șansele partidelor și scenariile cele mai probabile în perioada post-electorală.

Despre alegerile anticipate din Iulie am scris în raportul [Alegeri anticipate la Sofia: Încă un vot de blam împotriva partidelor tradiționale. Populiștii pot forma guvernul](#)

III. Ce urmează și care sunt șansele fiecărui partid?

Rezultatul alegerilor va depinde de mai mulți factori. Prezența la urne la nivel național, mobilizarea alegătorilor din diaspora, capacitatea noilor partide de a mobiliza electoratul, impactul crizei sanitare și a lunilor de instabilitate și campanie continuă, toate pot juca un rol semnificativ în aceste

alegeri. De aceea, în continuare este important să analizăm atât sentimentul dominant în rândul cetățenilor, cât și sondajele și intențiile partidelor și politica lor de alianțe după două runde de alegeri neconcludente.

1. Ce vor face alegerii duminică?

În momentul de față alegerii bulgari s-au săturat de instabilitatea care a dominat scena politică în ultimele luni. Cu siguranță vorbim despre un “[voter’s fatigue](#)” (RO: oboseala alegătorului). Fenomenul apare în momentul în care alegerii sunt chemați de mai multe ori la urne într-un timp foarte scurt. Din februarie, politicienii bulgari sunt într-o continuă campanie, iar cetățenii sunt asaltați de mesaje electorale și informații despre partide și programe politice. Mai mult, după două rânduri de alegeri în care clasa politică a eșuat în încercarea de a aduce stabilitate și nu a reușit să livreze promisiunile din campanie, [dezamăgirea](#) este și mai mare.

Nevoia de stabilitate și leadership politic este acutizată și de criza sanitară. Lipsa unui guvern cu puteri pline și campania electorală continuă au afectat atât campania de vaccinare, cât și capacitatea guvernului de a implementa restricții. În consecință, cu cea mai mică rată de vaccinare din UE, Bulgaria se confruntă cu un al patrulea val de coronavirus, mai violent decât primele trei. În plus, Bulgaria a trimis Comisiei Europene PNRR-ul său doar în octombrie, după luni întregi de negocieri. De aceea, Bulgaria nu va putea să acceseze, pentru o perioadă, fondurile europene necesare revitalizării economiei, iar reformele care ar fi fost cuprinse în proiect vor fi amânate.

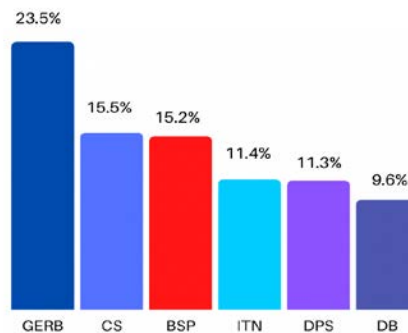
Din aprilie până în iulie prezența la urne [a scăzut](#) cu 8% (de la 49.1% la 41%) pe dezamăgirii bulgarilor cu drept de vot. Așadar, în această duminică, există două scenarii posibile. Primul, este cel al unei prezențe slabe la urne. Crizele suprapuse și incapacitatea partidelor de a ajunge la un compromis au dus la indiferență sau chiar dezgust vis-a-vis de clasa politică, iar acest lucru ar putea duce la un protest al alegătorilor care va lua forma absenteismului. **În acest caz, este foarte probabil ca următorul parlament să fie la fel de fragmentat, deoarece sunt mari șanse ca doar votanții loiali ai partidelor să iasă la vot, scenariu fiind favorabil partidelor tradiționale, cu structuri în teritoriu și votanți loiali.**

Al doilea scenariu este unul care avantajează noile partide. Unii analiști argumentează că există posibilitatea ca valul de antipatie să se transforme într-o prezență mare la urne. În susținerea acestui scenariu mai putem să menționăm și faptul că alegerile parlamentare sunt organizate simultan cu cele prezidențiale. Alegerile 2 în 1 ar putea să atragă mai mulți alegători la urne. Mai mult, “Continuăm Schimbarea”, noul partid apărut în septembrie, ar putea să mobilizeze votanții nemulțumiți de performanța partidelor protest, dar și de vechea clasă politică. Un scor mare pentru partidul condus de cei doi foști miniștri ar putea să schimbe calculele cu care am fost obișnuiți în celelalte două rânduri de alegeri.

2. Care sunt șansele investirii unui guvern?

Toate partidele politice au promis că vor face tot ceea ce stă în puterea lor pentru a investi un nou guvern de această dată, dar au fost foarte puține indicii legate de posibilele alianțe, liderii politici preferând să nu comenteze înainte de închiderea urnelor. Câteva lucruri sunt sigure, totuși. Toate partidele, cu excepția DPS continuă să țină GERB la distanță și au promis că nu vor negocia cu ei. GERB nu va intra la guvernare în viitorul apropiat, șansele sale de a obține o majoritate împreună cu DPS fiind [minime](#) din cauza izolării politice la care este supus.

În același timp, campania electorală este una superficială, dezbaterile axate pe politici publice fiind aproape inexistente. Principalele discuții din campanie gravitează în jurul prețurilor la energie, Pactul Verde European și impactul său asupra angajaților din domeniul extragerii de cărbune, dar și în jurul vaccinării și situației sanitare. De asemenea, populismul nu a lipsit nici el din campanie. În încercarea de a atrage mai multe voturi, de data aceasta de la alegătorii care privesc vaccinarea cu scepticism, ITN a pregătit un proiect de lege, în ultimele zile ale ultimului Parlament, în care au introdus mai multe informații false legate despre vaccinurile anti-Covid.

Figură 4 - Sondaj Gallup International, 1-9 noiembrie 2021 - Alegeri Parlamentare Bulgaria

În Parlament vor intra 6 partide, ISMV fiind sub limita de 4%. „Continuăm Schimbarea” sunt surpriza acestei runde de alegeri. Noul partid ar putea să obțină locul doi în aceste alegeri, surclasând recent Partidul Socialist. În acest context, există trei scenarii posibile care ar duce la învestirea unui guvern.

● Coaliția semafor - cel mai probabil scenariu

Cei doi fondatori ai partidului „Continuăm Schimbarea” au refuzat să intre în alegeri pe liste comune cu restul partidelor protest, dar nu exclud posibilitatea unor alianțe post-alegeri. Cea mai vehiculată variantă este cea a unei [coaliții „semafor”](#), numită după coaliția care se prefigurează în Germania. Din coaliție ar face parte BSP, „Continuăm Schimbarea” și DB. Conform sondajelor, cele trei partide ar strânge peste 40% din voturi, iar dacă tandemul Harvard își păstrează traiectoria ascendentă, ar putea obține o majoritate după redistribuire. Acest lucru ar fi posibil mai ales dacă „Continuăm Schimbarea” ar reuși să mobilizeze diaspora bulgară care la ultimele alegeri a ales să rămână acasă în cea mai mare parte. Din cei 1,3 milioane de bulgari care locuiesc în străinătate, doar în jur de 170.000 [au votat](#) la ultimele alegeri și cea mai mare parte dintre aceștia pentru partidele care se opun establishment-ului din Sofia. Așadar, există o categorie semnificativă de votanți care, dacă aleg să voteze noua stea a politicii bulgărești, ar putea înclina balanța acestui scrutin. „Continuăm Schimbarea” ar fi cel mai mare beneficiar al unei prezențe mari la vot, deoarece mare parte dintre noile voturi s-ar duce către ei. Scenariul acestei coaliții este cel mai probabil, **având în vedere că partidele protest care ar intra în Parlament (ITN și DB) nu ar fi nici măcar aproape de o majoritate.**

● GERB reușește să își mobilizeze electoratul

Un al doilea scenariu ar fi acela al unui guvern GERB-DPS. Cu toate că sondajele nu îi sunt favorabile, GERB a dovedit în ultimii 12 ani că are o capacitate extraordinară de a rezista la șocuri. Acesta are o bază stabilă și loială de votanți care, în cazul unei prezențe foarte slabe la vot, ar putea să obțină un scor peste așteptări. Alături de DPS, care se bazează pe voturile minorităților, GERB ar putea să

încerce să formeze un guvern. Șansele sunt, totuși, minime. Prezența ar trebui să fie foarte mică pentru a favoriza GERB atât de mult. Partidul lui Borisov este izolat politic, iar orice alt rezultat decât unul care i-ar plasa în poziția de a nu depinde de un al treilea partid este unul care îi trimite în opoziție până la următoarele alegeri. Probabilitatea ca GERB să guverneze după aceste alegeri este foarte mică.

● Noile partide

În cazul în care nici tandemul Harvard, împreună cu BSP și DB, dar nici GERB nu pot să formeze un guvern, a treia variantă posibilă ar fi ce a unui guvern CS-ITN-DB. Slavi Trifonov a declarat deja că ar fi deschis la o posibilă alianță cu cele două partide. Această variantă este mai puțin probabilă, deoarece ITN a dovedit deja că este un partener imprevizibil și un negociator atipic. ISMV și DB au încercat să negocieze un guvern al partidelor protest, dar discuțiile s-au încheiat după ce ITN încercat să impună candidați controversați pentru portofolii importante din viitorul cabinet, nefiind dispuși să ajungă la un compromis. Chiar dacă ar reuși să se înțeleagă, sunt mari șanse ca cele trei partide să nu obțină destule locuri în Parlament pentru a forma o majoritate stabilă.

Coaliție	Probabilitatea scenariului	Procente (pe baza ultimelor sondaje)	Avantajă de o prezență mare la vot
Coaliția semafor (CS-BPS-DB)	Mare	40.3%	Da
GERB-DPS	Mică	34.6%	Nu
CS-ITN-DB	Mică	36.5%	Da

3. Prezidențialele

Când vine vorba de cursa prezidențială, Rumen Radev este aproape să câștige un alt mandat. Anii petrecuți în fotoliul de Președinte nu au fost foarte productivi pentru fostul general. În Bulgaria, rolul șefului statului este în mare parte ceremonial. Radev s-a remarcat mai degrabă prin implicarea în scandaluri de corupție, apropierea față de Rusia și conflictele cu influentul prim-ministru Borisov. Promisiunea lui este de a lupta împotriva sărăciei și in justiției.

Principalul său adversar este independentul (susținut de GERB) Anastas Gerdjikov. În momentul în care și-a anunțat candidatura, mulți au fost luați prin surprindere, deoarece puțini sunt dispuși în Bulgaria de astăzi să se asocieze cu GERB, în contextul în care partidul este vizat de acuzații de corupție și a devenit izolat din punct de vedere politic.

[Sondajele](#) arată că Radev ar putea să câștige încă din primul tur, fiind cotate cu 48%. Gerdjikov se află în urma lui având doar puțin peste 28 de puncte. Șansele lui de a recupera diferența sunt foarte mici, deoarece el este destul de cunoscut în cercurile intelectuale din Sofia, dar nu este deloc popular în mediul rural și în alte părți ale țării, iar asocierea cu GERB a fost privită de mulți cu scepticism. În campanie, Gerdjikov a refuzat să ia o poziție clară cu privire la multe probleme, inclusiv scandalurile în care fusese implicat Borisov și protestele antiguvernamentale din timpul guvernării GERB.

Restul candidaților nu reprezintă o provocare reală pentru președintele în exercițiu, aceștia putând doar să ‘fure’ destule voturi de la Radev pentru a duce la un al doilea tur. Cu mult în urmă, pe locul al treilea, se află candidatul DPS, Mustafa Karadayi , [apropiat](#) al lui Erdogan și primar al Kardzhali, oraș aflat într-o provincie cu o populație musulmană și turcă semnificativă. [Cotat](#) cu 7,1% din voturi, cel mai probabil scorul lui Karadayi nu va depăși scorul partidului, campania lui adresându-se în principal minorităților etnice. El este urmat de Lozan Panov, Președintele Curții Supreme de Casație, candidatul Bulgariei Democrate, cu 6,9%. Panov [s-a remarcat](#) pe durata mandatului de Președinte al Curții prin apetitul pentru reformă și opoziția sa față de politizarea justiției. Cum era de așteptat din partea DB, care și-a construit imaginea în jurul luptei pentru respectarea statului de drept, Panov candidează pe o platformă anti-corupție și este un puternic susținător al independenței justiției.

Despre autor:

Răzvan Petri este stagiar la Centrul Român de Politici Europene. În prezent studiază Științe Politice la King's College London și lucrează în cadrul unui cabinet parlamentar. În timpul liber scrie scurte analize pentru inițiativa pe care a fondat-o împreună cu un coleg, *Politică la minut*, inițiativă dedicată informării tinerilor cu privire la evenimentele politice din România. Este interesat de teme precum bună guvernare, anticorupție, procesele de consolidare democratică, *democratic backsliding* și procesele de elaborare a politicilor publice, în special în Europa de Est.

Adresă de e-mail: razvan.petri@crpe.ro

Acest material este parte a proiectului *Promovarea cooperării în regiunea Mării Negre: Crearea unui spațiu civic virtual și securizat* implementat de Centrul Român de Politici Europene și susținut de către Black Sea Trust for Regional Cooperation al German Marshall Fund

Opiniile reflectate în acest material nu reflectă în mod necesar viziunea Black Sea Trust sau a partenerilor săi.